

Forceren Eucomis afhankelijk van soort

Voor het bolgewas Eucomis (Ananasplant) is de laatste jaren een toenemende belangstelling. Veredeling en selectie zorgen voor meer variatie in bloem- en bladkleur en compactere planten. Eucomis is aantrekkelijk om te worden gebruikt als pot- en kuipplant. Verschillende species vragen echter om een aparte behandeling. Onderzoek door PPO Bloembollen geeft de richting van de mogelijkheden aan.

Tekst: Paul van Leeuwen en John Trompert, PPO Bloembollen
Foto's: PPO Bloembollen

In Nederland zijn tot op heden de verschillende species van Eucomis vooral geteeld voor de droogverkoop. De laatste jaren worden de bollen in toenemende mate ook in het voorjaar op een pot geforceerd voor de verkoop als bloeiende pot- en kuipplant. Omdat het forceren in de praktijk niet meevalt en de bloeipercentages soms laag zijn is aan PPO verzocht om te onderzoeken hoe de bloemaanleg kan worden versneld en zo vroeg mogelijk bloei kan worden verkregen.

VERSCHILLENDE SPECIES

In het onderzoek zijn zes species of selecties daaruit gebruikt: E. autumnalis, E. bicolor, E. 'Octopussy' (selectie uit E. vandermerwei), E. 'Sparkling Burgundy' en E. 'Playa Blanca' (selecties uit E. comosa), E. montana, E. pole-evansii en een selectie onder nummer, dat een kruisingsproduct is van E. autumnalis x E. comosa. Alle soorten en selecties worden in Nederland geteeld en zijn na het rooien in november en drogen bewaard bij verschillende temperaturen van 9 tot 25°C.

Eucomis autumnalis op 11 mei 2010. Van links naar rechts bollen bewaard bij 9, 13, 17, 20, 25, 4 weken 9°C + 25°C en 4 weken 13°C + 25°C. Geplant op 3 maart

ties uit E. comosa), E. montana, E. pole-evansii en een selectie onder nummer, dat een kruisingsproduct is van E. autumnalis x E. comosa. Alle soorten en selecties worden in Nederland geteeld en zijn na het rooien in november en drogen bewaard bij verschillende temperaturen van 9 tot 25°C.

.....
'Een aantal andere soorten had een koude bewaring (9-13°C) nodig om een hoog bloeipercentage te geven'
 .....

Bij aanvang van de bewaring en vlak voor planten is stadiumonderzoek verricht. In de periode van eind januari tot begin april zijn bollen opge-

pot en in de kas bij 18°C gezet. Als controle op de bloei zijn ook bollen bij 9°C bewaard en in april buiten geplant of bij 5 of 9°C bewaard en in juli op de pot gezet voor uitgestelde bloei.

BLOEMAANLEG

Bij de meeste soorten is half december via stadiumonderzoek nog geen bloemaanleg waar te nemen. Slechts een enkele keer is rond dat tijdstip bij enkele bollen van E. autumnalis en E. bicolor het begin van bloemaanleg waargenomen. In het algemeen begon de bloemaanleg eerder en verliep deze sneller naarmate de bollen warmer werden bewaard binnen het traject van 9 tot 25°C. Het soort onder nummer liet alleen bloemaanleg zien bij 9 en 13°C. Bij E. montana werd spaarzaam en bij E. pole-evansii werd geen bloemaanleg tijdens de bewaring waargenomen. Het bleek echter dat de optimale temperatuur voor bloemaanleg niet dezelfde hoeft te zijn als voor het maximale bloeipercentage.

Selectie onder nummer, kruising tussen E. autumnalis x E. comosa

sii werd geen bloemaanleg tijdens de bewaring waargenomen. Het bleek echter dat de optimale temperatuur voor bloemaanleg niet dezelfde hoeft te zijn als voor het maximale bloeipercentage.

WARME BEWARING

Drie soorten gaven goede bloei (90-100%) na bewaring bij 20-25°C vanaf november/december tot planten in februari en maart. Dat waren E. autumnalis, E. bicolor en E. 'Octopussy'. Van E. 'Octopussy' moet worden opgemerkt dat 25°C soms te warm is, wat leidt tot bloemknopverdroging. Door op 1 februari te planten begon

'Octopussy' is een selectie van de genetisch korte species Eucomis vandermerwei

de bloei rond half april. Door op 1 maart te planten begon de bloei de tweede helft van april, slechts 7-10 dagen later.

KOUDE NODIG

Een aantal andere soorten had een koude bewaring (9-13°C) nodig om een hoog bloeipercentage te geven. Dit was het geval bij E. comosa ('Playa Blanca' en 'Sparkling Burgundy'). De selectie onder nummer gaf alleen rijke bloei na bewaring bij 9°C. Het lijkt erop dat de koelduur minimaal 8 weken moet zijn om de bollen goed te laten bloeien. Dit betekent dat voor februari niet geplant kan worden. Door de koude bewaring worden de planten wel traag. Deze koudebehoefte soorten kwamen op zijn vroegst eind mei pas in bloei, maar

Detail van de bloem van 'Octopussy'

Eucomis: verstandig inspelen op eigenschappen

Eucomis is een prachtig product, ondermeer als kuipplant. Door veredeling en selectie komen steeds meer bloem- en bladkleuren beschikbaar. Sommige soorten reageren goed op warme bewaring (E. autumnalis, E. bicolor, E. 'Octopussy') voor een vlotte bloemaanleg en bloei. Andere soorten zoals selecties uit E. comosa ('Sparkling Burgundy' en 'Playa Blanca') en een kruisingsproduct tussen E. comosa x E. autumnalis moeten juist koel worden bewaard (9-13°C) voor een rijke bloei. Door de verschillende soorten bij genoemde temperaturen te bewaren en half maart in een kas bij 18°C te zetten kon bloei worden verkregen vanaf half april (warm bewaarde soorten) of eind mei (koel bewaarde soorten).

meestal pas in juni. Ook de soorten E. montana en E. pole-evansii lijken het best te bloeien na een koude bewaring, maar de bloeipercentages van deze twee soorten waren laag.

REMMEN MET KOUDE

Door de bollen koel (5-9°C) te bewaren en in juli te planten kon de bloei worden uitgesteld. De bloei begon eind september (E. bicolor) of midden tot eind oktober. Vanaf half oktober ontwikkelde het gewas zich nauwelijks nog. Voor de praktijk lijkt deze bloeiperiode veel te laat zodat de bollen voor late bloei waarschijnlijk uiterlijk half juni geplant moeten worden.

'Uw sector investeert in dit project via het Productschap Tuinbouw'; Meer informatie is vermeld in rapport 13761.

Marchel Snoek: "Nog genoeg vragen"

Het onderzoek naar de juiste bewaartemperatuur voor Eucomis kwam twee jaar geleden tot stand op initiatief van een aantal Eucomistelers, waaronder Marchel Snoek uit Ens. Hij vindt het goed dat dit onderzoek is gedaan. "Het is een relatief klein gewas. Aan kleine gewassen wordt niet veel onderzoek gedaan, en dat dit is gebeurd is dus een goede zaak." Het belang van het onderzoek is groot. "Potentiële afnemers zijn geïnteresseerd als ze een plant kunnen verhandelen die bloeit op de pot. Meer zekerheid over trekduur en bloeipercentage is dus van groot belang."

De resultaten zijn voor hem nog niet voldoende. "De invloed van de temperatuur op het bloeipercentage is redelijk duidelijk geworden, maar het sturen van het bloei-moment laat nog veel te wensen over." Wel kan hij met de gegevens uit de voeten. "De temperatuur waarbij het hoogste bloeipercentage werd behaald komt overeen met de bewaartemperatuur die ik al een aantal jaren hanteer. Niet nieuw dus, wel bevestigend. Voor de VS is bloei in juni/juli gewenst, en dat is hiermee haalbaar. Voor de binnenlandse markt mochten ze wel wat vroeger bloeien."

Alle vragen zijn nog niet beantwoord, vindt Marchel Snoek. Integendeel. "Er zijn nog genoeg vragen over. Waar wordt bijvoorbeeld het grote verschil in ontwikkeling tussen bollen van dezelfde partij beïnvloed? Kan het telen op andere plaatsen meer vervroegingsmogelijkheden geven? Wat is de invloed van licht en welk effect heeft uitdroging tijdens de bewaring? Hopelijk kunnen we door met onderzoek. Misschien heeft Eucomis wel dezelfde marktpotentie als Zantedeschia. Overeenkomsten genoeg."

Resumé

Als een van de mogelijke toepassingen voor Eucomis wordt gekeken naar kuip- en terrasplant. Een hoog bloeipercentage is dan wel gewenst. PPO ging bij een flink deel van het gangbare sortiment na welke bewaring de grootste kans geeft op een hoog bloeipercentage.